

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาวิเคราะห์การแต่งหน้าและเครื่องประดับของนางละครหลวง ค. ประทุม วิเคราะห์กระบวนการที่ปรากฏอยู่ โดยใช้คนแต่งกาย ร้องบทและท่าทางเลียนแบบนางละคร ที่อาศัย คนเชิดรูปตัวหน้ามาแสดงเป็นเรื่องราว โดยศึกษาประวัติและความเป็นมาของนางละครหลวง ค. ประทุม ตั้งแต่ พ.ศ. 2529 จนถึง พ.ศ. 2551 มุ่งศึกษาสภาพการแสดงของนางละครหลวงวิธีวิจัยใช้การศึกษาจาก เอกสารที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแสดงขับร้องบทและวรรณกรรมที่ใช้แสดงนางละครหลวง การใช้ดนตรีบรรเลงประกอบการแสดง

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การแสดงนางละครหลวง เป็นการแสดงที่พัฒนามาจากการแสดงโขน ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงระหว่าง ปี พ.ศ. 2462 – 2464 โดยกรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ซึ่งดำรงตำแหน่งอุปราชหัวเมืองปักษ์ใต้ได้มอบหมายให้ พ.ต.ท. พระวิชัยประชาบาล ผู้บังคับการตำรวจมณฑลนครศรีธรรมราช นำคณะโขนจากภาคกลางมาแสดงให้ดูโดยให้ทางตำรวจได้ร่วมแสดงคลุกด้วย และต่อมาก็ได้เพิ่มเติมจำนวนผู้แสดงเข้าไปโดยมีการแสดงผูกเรื่องผูกราวให้คล้ายกับนางละครที่มีคนคอยเชิดตัวรูปหน้า โดยให้ผู้แสดงแต่งกายออกท่าทางและการขับร้องบท และเจรจาให้ใกล้เคียงกับนางละครทุกอย่าง ตลอดจนจารีตประเพณีของนางละครก็เหมือนกันหมดจนแตกต่างกันตรงที่ใช้คนแสดงแทนตัวรูปหน้าเท่านั้น ในส่วนของเรื่องราวที่แสดงก็มักจะเล่นเป็นเรื่องราวสะท้อนวิถีชีวิตของชาวปักษ์ใต้เสียเป็นส่วนใหญ่ การแสดงนางละครหลวงจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “หนังโขน” หรือ “หนังคน” และต่อมา คณะนางละครหลวงก็ได้ยึดถือรูปแบบการแสดงประเภทนี้มาออกแสดง ได้รับความนิยมนับเป็นอันมาก โดยคณะนางละครหลวงที่มีชื่อเสียง ที่คนทั่วไปรู้จักกันดีในปัจจุบันคือ คณะ สมถ ศ.ประทุม

สรุปได้ว่า การแสดงนางละครหลวง ก็คือการนำผู้คนมาแสดงแทนที่ตัวรูปนางละคร โดยมีการแต่งกาย ร้องบท และยึดถือจารีตประเพณีต่าง ๆ เหมือนกับนางละครที่ต้องอาศัยคนเชิดทุกอย่าง อาจจะมีข้อแตกต่างกันอยู่บ้างก็คือ ท่าทางการรำของผู้ที่แสดงนางละครคนนั้น จะเห็นท่าทางการรำได้ชัดเจนกว่าตัวรูปหน้าและการรำของนางละครคนนั้นมักจะมีการผูกเรื่องผูกราวให้ตรงกันกับท่ารำเช่น เรื่องพระสุธน – มโนราห์ ของ คณะสมถ ศ. ประทุม ก็จะเป็นการรำในเนื้อเรื่องอยู่สามตอน คือ ตอนกินรีเล่นน้ำ ตอนมโนราห์บูชยันต์ และ ตอนพระสุธนเลือกคู่เป็นต้น

This study aimed at analyzing the Human Shadow Play of Sumon Saw Pratum Performance Group, focusing at the dancing gestures of the dancers who sing and dance to imitate the leather shadow play in the stories. The study examined the history of the human shadow play of Sumon Saw Pratum Performance Group from B.E. 2529 to 2551 by studying the documents involved, interviewing the experts in the field of singing and the plays that was shadow play and the music.

The finding showed that the human shadow play was developed from Khon or the Thai classical masked play which occurred in the reign of King Luang Lophburiramed who was the governor of the south region assigned Police Lieutenant Colonel Pravichai Prachaban to bring the Khon from the central region to play, accompanying the policemen acting amusingly. After that more players were added in the stories acting like leather shadow play the players were dressed up, sang and spoke like the leather shadow play and followed the same tradition as the leather shadow play. The stories mostly reflected the way of life of the people in the south region. From that time this play was called “Nang Khan” or “Nan Kon” The performance groups followed this way of playing and the performance was very popular. One of the most famous human shadow play performance group at the present time is the Saw Sumol Performance group.

It can be concluded that the human shadow play in the performance using human beings instead of Talung shadow play which uses leather shadow play. The human shadow play uses the same dressing, singing and tradition of the original leather shadow play. The difference is that the way of dancing of human beings is more outstanding than the leather shadow play. The gestures of dancing of human shadow play are invented according to the story, for example, in the Suthon -- Manora Story of the Saw Sumol Performance Group the gestures of dancing are divided into 3 parts : Kinaree swimming, Manora Sacrificing and Pra Suthon Choosing a marriage mate.